

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie *Ambtelijke praktijk*

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd *Sprekend verleden*

...het is de Heere!...

(Johannes 21:7b)

Er heerst in onze gereformeerde gezindte onrust. Allerlei ontwikkelingen op politiek, maatschappelijk en kerkelijk gebied zijn daar debet aan. Want de ruimte om naar Schrift en Belijdenis te leven wordt al kleiner. Met name D66 wil alles wat christelijk is uit het maatschappelijke leven bannen. En alleen nog maar dat geloof gedogen, dat zwijgt. En als het zo doorgaat, dan zal de liberale geest van deze tijd, die zogenaamd voor vrijheid en gelijkheid is, alles en iedereen die daar op grond van de Schrift niet in mee kan, opzij gaan zetten.

En nu lezen we in psalm 99: *God de HEER regeert!* Maar als we alle ontwikkelingen zo gadeslaan. Waar is dat dan te zien? Waar is het te zien dat God regeert? In de ziekenhuizen? Is alle leven daar onvoorwaardelijk veilig? Waar is het te zien in de rechtszalen? Wordt daar altijd recht gesproken? Waar is het te zien op de beurzen en in de banken, waar velen door hebzucht worden gedreven? In de politiek, waar alles lijkt te gaan om macht en eer?

En toch: God de HEERE regeert. Om dat na te kunnen zeggen, heb je wel geloofsogen nodig.

Die hadden de discipelen ook nodig, toen ze bij de zee van Tiberias allemaal dingen meemaakten die ze niet konden verklaren. De discipelen zijn na de opstanding van de Heere Jezus op Zijn bevel naar Galilea gegaan, totdat Hij Zich aan hen zou openbaren. Maar dat duurde kennelijk even, want Petrus zei: *'Ik ga vissen'*. En de anderen gingen mee. En je hoefde niet te vertellen waar ze moesten vissen en wanneer ze moesten vissen en hoe ze dat moesten doen, want dat waren ze natuurlijk nog lang niet verleerd. En ze gooiden de netten uit zoals altijd. En ze voeren wat heen en weer en wachtten een poosje. Maar toen ze het net optrokken, zat er niets in. En dat ging zo de hele nacht door.

Wat was hier aan de hand? Was er helemaal geen vis meer in de zee van Tiberias? Waren ze het dan toch verleerd? Nee, dat was het allemaal niet. Ze wisten het nog goed genoeg en er was ook vis genoeg. Maar de Heere Jezus wilde hen iets leren. Met het oog op de opdracht die Hij opnieuw zou gaan geven. *Ik zal u vissers der mensen maken.* Hij wilde hen leren dat ze dat nooit in eigen kracht konden doen. Om ze te leren dat Hij – en Hij alleen! – mensen kan bekeren. Daarom hield de Heere Jezus die vissen uit de netten. Ja, want Hij is de Héere. De Kurios! Die alle macht heeft in hemel en op aarde. Het was God die voor Jona een

grote vis beschikte. En het was diezelfde God die tegen de vissen in de zee van Tiberias zei, dat ze niet in dat net mochten zwemmen. En dat is tegelijkertijd al het eerste wonder in deze geschiedenis.

Het volle net is een wonder. Maar het lege net zo goed. Want dat had de Heere Jezus nodig. Om plaats te gaan maken voor Wie Hij is. En daarom liet de Heere Jezus ze eerst vastlopen. En dan kunnen we ook de toepassing maken op het leven. Zou dat allemaal buiten de Heere om gaan? Zou de Heere daar met eerbied gezegd met gebonden handen naar zitten kijken? Ach nee. De tekst zegt: *Het is de Heere!* De Kurios. Hij staat op de oever. Hij zag Zijn discipelen ploeteren. Ja Hij liet ze ploeteren. Opdat ze hun afhankelijkheid zouden gaan inleven.

En misschien zijn wij dat als gereformeerde gezindte wel verleerd. Alles is maar zo gewoon geworden. Onze scholen. En onze verenigingen. En onze instellingen. Verdienen wij ze nog wel? Hebben wij als gereformeerde gezindte wel recht op onze vrijheden? En trouwens is het ook eigenlijk wel naar het Woord om te denken dat we die vrijheden altijd zullen houden? Kunnen we in de Schrift juist niet lezen dat het nog veel moeilijker zal gaan worden? Volgens Openbaringen is dit nog maar het begin van de verdrukkingen.

Maar hoe dan ook, één ding blijft staan: *Jezus stond op de oever.* En Hij is Heere. Hem is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde. Hij heeft de wereld overwonnen. En de werkelijke beslissingen worden niet genomen in Washington, Moskou of Den Haag. En ook niet door Verenigde Naties of een Hoge Raad. Nee, Jezus is Heere.

De vraag is: mogen wij tot Zijn onderdanen behoren? Dat leer je op de wijze van de lege netten. In geestelijk opzicht vangen we immers ook niets. We kunnen uit onszelf niets aandragen en meebrengen waarmee we de Heere kunnen behagen. En die ontdekking is voluit Gods werk. Hij maakt arm, voordat Hij rijk maakt. Hij doodt, voordat Hij leven schenkt. Hij maakt eerst leeg, voordat Hij vol maakt. Opdat wij leren zeggen: *Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.*

Katwijk aan Zee, ds. M.A. Kempeneers

VOOR DE JEUGD

**‘Je weet pas
wat je hebt...**

Jona 2:2

*En hij zeide: Ik riep
uit mijn benauwd-
heid tot den HEERE*

...als je het moet missen’, zo luidt een bekend gezegde. Door de coronacrisis beseft je nu meer dan vroeger hoe je school, werk, vrienden, collega’s mist. Door corona kunnen we nu ook al ruim een jaar maar weinig naar de kerk. Online kerkdiensten moeten de samenkomsten vervangen. Hoe beleef jij dat? Ik hoor daar diverse geluiden over. Sommige jongeren vinden het wel best zo. Eén keer per zondag of per twee of drie weken vinden ze best wel oké. Maar ik hoor ook jongeren die de kerkdiensten missen. En die nu pas echt gaan beseffen wat de kerk voor hen betekent. Ik zou zo graag willen dat heel de gemeente, jongeren en ouderen dat gevoel hadden. Dat wat we ook bij Jona aantreffen.

Het valt niet mee om het gebed van Jona te ordenen. Begrijpelijk, want het is een gebed in grote nood. En als iemand in nood is, dan is hij niet in staat om logisch te denken. We zien het ook in het gebed van Jona. De gedachten buitelen over elkaar heen. En verschillende keren valt hij in herhaling. En daarom zal ik alleen maar enkele hoofdlijnen aanwijzen en het niet vers voor vers behandelen.

Allereerst de vraag: waar is hij in zijn gedachten en in zijn woorden mee bezig? Wat is zijn nood? En probeer je nog eens een klein beetje voor te stellen in welke omstandigheden Jona zit. Hij zal het in die vis benauwd hebben gehad, het was donker, het zal gestonken hebben. Nou, wat zou in zulke omstandigheden je gebed dan zijn? Je zou je toch kunnen indenken dat Jona als eerste zou bidden: Heere verlos mij! Haal me hieruit!

Maar - heel apart - daarover lees je geen woord! Het eerste waar Jona in zijn gebed mee bezig is, is juist datgene waar hij in hoofdstuk 1 vandaan is gevlucht. We lezen het herhaaldelijk, in vers 3, in vers 10, dat hij van het aangezicht des Heeren was weggevlucht. Jona vluchtte weg van het land en de plaats waar de Heere Zich openbaarde. Hij vlucht weg van alles wat hem herinnert aan de dienst des Heeren.

Maar nu is Jona in de vis. En waar richt hij zich in zijn gebed op? Wat komt het eerste in zijn gedachten? Hij zegt het in vers 4: de tempel Uwer heiligheid. Daar waar hij vandaan vluchtte. Daar is hij in zijn gebed mee bezig. Dat is zijn nood. Eerst wilde hij uit Gods nabijheid wegvlugten. En nu is dat het allerergste wat er is. Het ergste is niet dat hij in die vis zit, en dat hij als begraven ligt in de zee. Maar het ergste is dat hij God kwijt is. We lezen in vers 7 dat Jona aan God gaat denken. *Als mijn ziel in mij overstelpt was, dacht ik aan den HEERE...* En hij denkt aan de kerk: *...en mijn gebed kwam tot de tempel Uwer heiligheid.*

Hij beseft nu meer dan ooit Wie God is. Net zoals de verloren zoon beseftte wie zijn vader was. Hoe goed zijn vader eigenlijk was. En hoe goed dat hij het altijd bij zijn vader heeft gehad. En zo denkt Jona aan God. Hij beseft nu pas hoeveel de Heere voor hem betekent. Nu hij de Heere mist en niet meer naar de tempel kan.

Herken jij dat ook? Hoor jij bij diegenen die nu meer dan ooit beseffen hoe belangrijk het is om naar de kerk te kunnen? En dan met heel de gemeente? In psalm 42 lezen van het heimwee naar Gods huis en daar te zijn met ‘de feesthoudende menigte.’

Ik geloof dat het een kenmerk is van het echte geloof als je graag naar de kerk gaat. Niet alleen omdat de Heere daartoe oproept, maar omdat daar de woorden van het eeuwige leven klinken. Daar klinkt de stem van het bloed des kruises. Tot veroordeling van de zonde. Maar vooral tot verzoening van de zonde. Daar wordt door de toepassing van de Heilige Geest de vrede met God ervaren. En als je dat een keer hebt beleefd, dan herken je wat David in psalm 26 zingt: *Wat blijdschap smaakt mijn ziel, wanneer ik voor U kniel, in het huis dat Gij u hebt gesticht. Hoe lief heb ik Uw woning, de tent, o Hemelkoning, die Ge U ter eer hebt opgericht!*

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Ambtsdrager in Coronatijd (slot)

Hoe kun je als ambtsdragers in deze Coronacrisis je ambt en plicht getrouw verrichten tot Gods eer? En wat is dan een Godzalig leven waartoe iedere ware christen wordt geroepen?

Het eerste waar Paulus de Efeziërs op wijst, is om in *alle ootmoedigheid* te wandelen. Vervolgens noemt hij in Efeze 4:2 de *zachtmoedigheid* en de *lankmoedigheid*. Om ten vierde te spreken van het elkaar in *liefde verdragen*. Tot slot gaat hij in op de noodzaak om zich in te spannen de *geestelijke eenheid* van de gemeente te bewaren.

Eenheid geboden

Gezien alles wat er op de kerken afkomt in deze Coronatijd, maar ook gezien alle ontwikkelingen in onze eigen kerken krijgt deze apostolische vermaning een bijzondere kleur. De HEERE roept de christenen in Efeze immers niet alleen op om de onderlinge eenheid te bewaren, maar zelfs om daarvoor -met haast- te ijveren. Met andere woorden: om zich met gezwinde spoed daarvoor metterdaad in te spannen.

Die eenheid is namelijk helaas sneller verbroken, dan dat de eenheid wordt hersteld. Afbreken gaat gemakkelijker dan opbouwen. Daarom worden de Efeziërs vermaand zich tot het uiterste in te spannen om de zo broze eenheid te bewaren, juist gezien alle aanvallen op deze eenheid. En dat zijn zowel aanvallen van buitenaf, als van binnenuit. Maar het wandelen volgens hun roeping (vers 1), blijkt dus ook daaruit dat allen zich met vereende krachten inspannen om de eenheid te bewaren. Dat gaat immers beslist niet vanzelf!

Eenheid gegeven

Als mensen met een totaal verschillende achtergrond -jood en heiden- vormen zij echter één christelijke gemeente, zo onderstreept Paulus. Hij laat het daarbij niet in het ongewisse

waarin de ware eenheid nu bestaat. Hij noemt zeven zaken die fundamenteel zijn: (1) één lichaam (gemeente), (2) één Geest, (3) één hoop, (4) één Heere, (5) één geloof, (6) één doop, (7) één God. Deze zeven zaken vormen daarmee ook gelijk de uiterste grens waar het gaat om de geestelijke eenheid. Wie deze eenheid in woord en daad verbreekt, plaatst zichzelf er buiten. En zo roept Paulus op tot waakzaamheid ten opzichte van alles wat de ware eenheid ondermijnt, zoals dwalingen, leugens, partijschappen en twisten. Daarom moet er in de christelijke gemeente altijd een heilige vrees zijn om de eenheid te bewaren, zolang deze er mag zijn. Maar moet er ook een vurige ijver zijn om deze eenheid te herstellen, waar deze er niet meer is. En zo is de eenheid opgave en gave tegelijk, een eenheid waarvoor ook Christus Zelf bad in Johannes 17.

Eenheid gezocht

Het centrum van de christelijke eenheid ligt niet in éénvormigheid van denkwijze, zo stelt Matthew Henry in zijn bekende Bijbelverklaring. Maar waarin dan wel? In het één-van-hart en één-van-ziel-zijn. En ligt daar nu juist ook niet één van de grote oorzaken van alle gebrokenheid en verdeeldheid, ook vandaag de dag: dat er zo weinig gelegenheid en genegenheid is om samen de Schriften te openen en van hart tot hart met elkaar te spreken? Maar waar één van de vijf onderdelen van de in Efeze 4 genoemde "schijf van vijf" ontbreekt, wordt alles scheefgetrokken. Alleen zolang in ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid en liefde de wagen van de kerk wordt voortgetrokken, zal er ook de bereidheid zijn zich in te blijven spannen om de geestelijke eenheid te zoeken.

Eenheid genoten

Alle eendracht maakt macht, maar alle tweespalt ontkracht. Zien we dat laatste helaas niet steeds weer gebeuren? En dat terwijl de door Gods Geest gewerkte eenheid van zo'n groot belang is. In ieder geval om vier redenen, zo schreef ds. J. Wisse in De Wekker van 1898:

- 1) Daarin wordt de Heere verheerlijkt: *"Eerst dan toch kan er sprake zijn van de ware liefde tot de naaste, als deze als vrucht der liefde Gods in deze Godeverheerlijkende vrucht zich openbaart."*
- 2) Het is tot nut voor de gelovigen onderling: *"Dan kan men tot elkaars opbouw in het geloof en in de liefde werkzaam zijn, tot onderlinge stichting, als men den Heere dient als één van hart en één van ziel."*
- 3) Het is van grote waarde voor de wereld: *"aangezien die enigheid en de liefde, daardoor geopenbaard, den naaste aantrekt, gelijk het tegenovergestelde afstoot en afschrikt."*
- 4) Het is evenzeer van belang met het oog op de gemeenschappelijke vijand: al het duivelse geweld.

Gods zegen is te verwachten als de door de Heilige Geest bewerkte eenheid door de band van de vrede wordt bewaard en genoten. Dat vraagt inspanning, maar geeft ook ontspanning. Want waartoe de Heere roept, wil Hij ook Zelf schenken. En dan is de band van de vrede de kracht van een gemeenschap, stelt Matthew Henry: *"Alle leden van een gezelschap zullen niet in alle dingen dezelfde lengte, gevoelens of oordeel hebben, maar de band des vredes maakt hen allen één."* Deze band is een kostbaar pand!

Ds. W.L. van der Staaij

Theodorus Avinck-11

Het gelovig zien van Gods heerlijkheid in het Heilig Avondmaal

'Jezus zeide tot haar: Heb Ik u niet gezegd, dat zo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?' Johannes 11:40

Geloof

Gods heerlijkheid is Gods macht, wijsheid, goedheid en getrouwheid. Martha zal die eigenschappen van God zien bij de opwekking van de dode Lazarus. Dit zal alleen gebeuren als Martha gelooft, als zij vertrouwt op de macht en wil van Jezus. Zij moest ervan overtuigd zijn dat Jezus uitkomst zou geven. Zonder geloof zou Martha in de opwekking van Lazarus niet Gods heerlijkheid zien. Uit de woorden 'heb Ik u niet gezegd' blijkt dat de Heere dit al eerder tegen Martha gezegd had.

Gods heerlijkheid

Als we gelovig aan de verbondstafel van de Heere verschijnen, zullen we daar de heerlijkheid van God zien. Christus wordt aan het Avondmaal zichtbaar getoond in de tekenen van brood en wijn. Gods gerechtigheid schittert: er is betaald voor de schuld door de dood van de Zoon van God. "De helse straffen van miljoenen duivelen en verdoemden zijn niet te vergelijken met de oneindige straf die Jezus, als God en mens in één Persoon, gedragen heeft!" Ook Gods heiligheid schittert in het Avondmaal. God haat en verfoeit de zonde. Zonder enige verzachting is de zonde gestraft in Gods Zoon. Ook Gods zondaarsliefde wordt in het Avondmaal gezien: de liefde van de Vader en van Christus. De Vader heeft Zijn eniggeboren Zoon gegeven. Christus gaf Zijn leven voor vijanden. Ook Gods wijsheid schittert: niemand kon de weg tot verlossing uitdenken. Rechtvaardigheid en heiligheid gaan samen met barmhartigheid en zondaarsliefde. Gods genade komt duidelijk naar voren. Er is vrijspraak voor schuldigen. Tenslotte schitteren ook Gods onfeilbare waarheid en onveranderlijke trouw.

Zien

Het gaat over een bevindelijk zien van Gods eigenschappen. Het wordt beleefd het bitter lijden en sterven verdiend te hebben. De ziel van Gods kind verwondert zich over Gods zondaarsliefde. De ziel beleefd Gods vergevende genade. Tegenover eigen ontrouw wordt Gods trouw gezien. De ontrouw van Gods kind doet Gods trouw niet te niet. Gods kind vertrouwt op Gods eigenschappen.

Geloof

Het geloof onderschrijft dat we arme, ellendige, machteloze en onwillige zondaren zijn, onderworpen aan dood, vloek en verdoemenis. De Heilige Geest werkt schaamte, droefheid, berouw, verdriet, zelfveroordeling en verfoeiing. Dit staat in het Avondmaalsformulier: "Ten eerste bedenke een ieder bij zichzelf zijn zonden en vervloeking, opdat hij

zichzelf mishage en zich voor God verootmoedige." De Zoon is de volmaakte Middelaar die bij de zondaar past. Alleen door Christus kan de ziel tot God gaan en zalig worden. Het Evangelie getuigt ervan dat Jezus gewillig is om zondaren te ontvangen. Het geloof zegt 'amen' op de gewilligheid van Jezus. Het Avondmaalsformulier spreekt over het geloven van de gewisse belofte van God. Wie geen geloof oefent aan het Avondmaal ziet de heerlijkheid van God niet. Als ik niet geloof een verloren zondaar te zijn, hoe kan ik dan Gods wijsheid, rechtvaardigheid en zondaarsliefde zien in het Avondmaal? Wie gelovig nadert tot het Avondmaal zal iets of meer zien van Gods heerlijkheid.

Toepassing

Onbekeerden, u hebt geen interesse in het Heilig Avondmaal. U staat onverschillig tegenover de heerlijkheid en de lieflijkheid des Heeren. Wie onbekeerd aan het Avondmaal gaat ziet daar Gods heerlijkheid niet. U ziet alleen brood en wijn. Wie het geloofsoog mist, kan Gods heerlijkheid niet zien. U kent uzelf niet en u kent Christus niet. Als dit zo blijft zal van u gelden: 'Ik heb u nooit gekend.' Jezus biedt ogenzalf aan opdat u zien mag. God opent de ogen van blinden. Verlangt u ernaar Gods heerlijkheid te zien? Indien u gelooft, zult u de heerlijkheid van God zien. Wie gelovig aan het Avondmaal komt, zal de heerlijkheid van God zien. De Heere wil het geloof versterken aan het Avondmaal. Het verbroken lichaam en vergoten bloed van Christus wordt gezien. Jezus wordt met al Zijn weldaden gegeven. Het lichaam is verbroken en het bloed is vergoten tot een volkomen verzoening van al uw zonden. Het geloof zegt hier 'amen' op. Een sterker geloof ziet ook Gods heerlijkheid. U mag zich aan Christus toevertrouwen opdat Hij u zalig zal maken. Gods kinderen aanschouwen de Heere in Zijn heiligdom en zien Zijn sterkte en eer. Gods goedertierenheid is voor hen beter dan het leven. In het zien van God in Christus ligt de zaligheid van de ziel. Verwacht het niet van uw toestand, van uw voorbereiding of van wat dan ook aan uw kant. Het geloofsoog ziet Gods heerlijkheid. Smeeke met de discipelen om vermeerdering van uw geloof. "Laten wij dan met vrijmoedigheid toegaan, ziende op het woord van de belofte en in het geloof dat wij de heerlijkheid van God zullen zien, zoals Hij ons beloofd heeft."

Ds. A. van Heteren

VERANDERING

Enkele weken geleden heb ik het bestuur de vraag voorgelegd om mij een andere rubriek in ons blad te geven. Ik heb inmiddels in lengte van jaren mogen schrijven over kerkelijke actualiteiten. Helaas is er op dit terrein veel dat de aandacht verdient. Meerderen hebben aangegeven dat zij behoefte hadden aan deze vorm van voorlichting. Ik ga er nu mee ophouden om op een ander spoor door te gaan. Het verheugt me dat ds. Van der Staay deze rubriek nu overneemt.

Nu ik hier mee stop, wil ik iets zeggen over mijn motieven die mij tot dit besluit deden komen. Misschien ligt er wel een vaag gevoel van vermoeidheid aan ten grondslag. Ik denk en merk dat meer mensen soms moe worden van alles wat zich in de wereld en op het kerkelijk erf afspeelt. U kent ook het gezegde: goed nieuws is geen nieuws. Dat zou dan betekenen dat er altijd maar weer over verontrustende verschijnselen moet worden geschreven. Ook al wil je dat voorkomen, het is toch ook een “must” om de wachtpost te bemannen. Ezechiël werd aangesteld tot een wachter over het huis Israëls. Omdat onze tijd nu eenmaal een glijdende schaal vertoont, brengt dat met zich mee dat dreigende gevaren voor de lens moeten gebracht worden. Zo was het tenminste met de genoemde profeet en zo was het ook met de meeste andere profeten. Ook de apostelen zijn daar niet aan ontkomen. Denkt u maar aan Paulus in zijn brief aan de Galaten. Daarbij komt dat mijn persoonlijke inzichten soms verschillen van wat ik om mij heen waarneem.

Ik kan wel zeggen dat ik veel om wijsheid gebeden heb. De problemen worden steeds ingewikkelder, de veranderingen volgen elkaar steeds sneller op, de verhoudingen worden harder. In veel opzichten verstaan wij elkaar niet meer. Ik merk dat dit niet alleen aan mijn leeftijd ligt: jonge broeders in ons bestuur kennen dezelfde strijd. Maar als problemen toenemen, wordt het steeds ingewikkelder, zoals ik al aangaf. En heus, dan heb ik ook niet de wijsheid in pacht. Je weet het soms echt niet. Gelukkig ben ik bewaard voor afglijding en aanpassing, maar het betekent toch dat het moeilijk is om alles in liefde en betrokkenheid te kunnen zeggen.

Dat ons blad ook onder kritiek ligt, vind ik moeilijker. Waarom? Het is ongeveer vijftig jaar geleden opgericht om verontruste dienaren en leden bij onze kerken te houden. Ik merk wel eens dat alleen al de geur van onze stichting mensen kopschuwt. Maar ook dat accepteren we. Laat er geen verwijt zijn dat we staan naar afzondering. Ik heb wel eens aangegeven in deze kolommen dat ik graag met het brede midden van onze kerken samen optrek tegen allerlei verschijnselen van vervlakking. Er wordt onzerzijds op geen enkele manier gestreefd naar het vormen van een smaldeel, om zodoende de rest van onze kerken aan hun lot over te laten. Uiteindelijk moeten we allemaal ook over deze handelingen eenmaal voor Gods rechterstoel verantwoording afleggen. Dat houdt me klein en doet mij steeds weer het dal van ootmoed zoeken.

willen geven aan de leer van de kerk. Ik heb daar een zekere voorliefde voor. Het zal dan niet zozeer gaan om dorre leerstelling, maar meer om geloofskennis die voor ons allen van groot belang is. Dus de combinatie leer en leven. Ik ga dat niet in een bepaalde volgorde doen, maar al naar gelang mijn aandacht door dogmatische onderwerpen getrokken wordt, schrijf ik daar dan iets over. Ik heb geen idee of ik dat wel aan kan, maar dat gold ook van het vorige oevre. Ik word hierin ook wel gesterkt door de gedachte dat de kennis meer en meer afneemt. We weten niet meer zoveel als vorige geslachten. Dat waren mensen met een geringe opleiding, en zodoende hadden zij misschien meer ruimte voor Bijbelse waarheden. Ik bind me ook niet te veel aan een bepaald gebied, het kan ook wel gebeuren dat ik mij ook op andere paden begeef. Maar dat is dan bij wijze van uitzondering. Tijdens de Paasdagen viel het me weer op dat de Heere het verstand van de discipelen en de vrouwen opende. Hun hart was wel geopend, maar hun verstand was achtergebleven. Het ging daarbij ook om het openen van de Schriften. Dat brengt bij het besef dat we echt nog maar zo weinig weten. Vooral onze jongelui hebben moeite met de leer en het leren van Bijbelse inhouden. Een christen met een geopend hart is een weldaad, maar als het verstand daarbij ook nog door de Heere is geopend, kan dat dubbel vruchtbaar zijn. Dat geopende verstand heeft dan weer alles te maken met het open graf. Het heeft zelfs veel te maken met een open kerkdeur. Iets waar we weer zo naar verlangen als het goed is. Want die kerkdeur spreekt over de open deur die de Heere Zijn Kerk geeft. Die deur zag Johannes geopend in de hemel.

Als het hier over gaat, moeten we allemaal erkennen dat ons verstand zo verduisterd is als het gaat over Goddelijke waarheden. Dat heeft ook te maken met een gesloten Bijbel. De Heere opende ook de Schriften. De hoofdsom van de wet eist van ons ook dat we de Heere liefhebben met geheel ons verstand. Het moge een duidelijke vrucht van Pasen zijn dat de Heere ons inzicht geeft in de grote werken Gods. Alleen door Uw bevelen krijgt mijn geest verstand van God en Goddelijke zaken. Ik hoop dus dat ik nog als een middel gebruikt mag worden om u enige kennis bij te brengen over de weg der zaligheid.

En overigens blijf ik op mijn website (onder “weblog”) op persoonlijke titel verder nadenken over de actualiteit.

Ds. P. Roos

Ik blijf dus nog wel enige tijd (d.v.) medewerker van ons blad. Ik heb al langere tijd ook eens wat aandacht

Lezen in de brief aan de Hebreeën (9)

Hoofdstuk 3 eindigt vol dreiging. De donkere mogelijkheid van het niet-ingaan in de rust. Hoe dat zo? Vanwege ongehoorzaamheid en ongeloof. Velen van Israël, door de Heere uitgeleid uit het diensthuis Egypte, zijn niet in het beloofde land gearriveerd. Ze zijn gevallen in de woestijn. De apostel haalt dit schrikwekkende voorbeeld aan opdat dit oordeel niet ook de Hebreeën zal treffen. Het begin van hoofdstuk 4 sluit daar naadloos bij aan. Met een oproep. Een opmerkelijke oproep: *“Laat ons dan vrezen...”*

We lezen in de Bijbel nogal eens over ‘vrezende’. Op veel plaatsen een bemoedigende oproep om niet te vrezen! De engel tot de herders van Bethlehem. Zo ook tot de vrouwen bij het graf. En Christus Zelf tot Johannes op Patmos. Tot wie wordt het gezegd om niet te vrezen? Altijd en steeds weer tot vrezende mensen. De Heere maakt het waar: *“Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor Mijn Woord beeft.”* Hoe heel anders is hier de vermaning: *“Laat ons dan vrezen!”* Wat is de reden? De schrijver aan de Hebreeën verklaart het. De belofte van het ingaan in de rust is de inhoud van het Evangelie. Dat Evangelie is ook aan de Hebreeën gepredikt. Maar als die ernstige en welgemeende verkondiging niet gepaard gaat met het geloof van de hoorder, dan zullen die gepredikte beloften van geen nut blijken te zijn. Als namelijk *“iemand van u schijnt achtergebleven te zijn.”* De deur van Gods genade staat open. Maar ten gevolge van ongeloof en onachtzaamheid zal de inhoud van deze kostbare beloften niet het deel zijn van hen die ze hoorden. Ze zijn achtergebleven. Achterop geraakt. Uiteindelijk niet binnen gegaan in het Koninkrijk der hemelen.

Een ernstig woord daarom, dat begin van Hebreeën 4. Wis en zeker reden om beducht te zijn: *“Laat ons dan vrezen!”* Zovelen als er door het Evangelie geroepen worden, die worden ernstig geroepen. Het is onloochenbaar: de Heere toont ernstig en waarachtig in Zijn Woord wat Hem aangenaam is. Namelijk dat wie door de prediking van Zijn Woord geroepen worden ook daadwerkelijk tot Hem komen. Hij belooft ook ernstig en welgemeend aan wie tot Hem komen de rust der zielen en het eeuwige leven. De belofte van het ingaan in de rust is nog steeds geldend. Ten aanzien van ieder tot wie deze belofte in de prediking komt. Maar hoe komt het dan dat velen, die door de bediening van het Evangelie geroepen worden, niet komen en niet tot bekering en geloof geraken? Ligt de schuld daarvan in het Evangelie? Of is de oorzaak daarvan wellicht Christus die door dat Evangelie wordt aangeboden? Of misschien de Heere Zelf, die door het Evangelie roept? Laat Hij het wel verkondigen, maar moeten we twijfelen aan de welgemeendheid ervan? Moeten we het *dáár* zoeken dat velen de rust niet ontvangen? Het antwoord op al deze sugges-

ties is een onmiskenbaar *“nee!”*

Ook hier is Israël het voorbeeld. De Heere is de God van Israël. *“De Heere, uw God”*, zo noemt Hij Zichzelf. *“Ik ben het Die u uit Egypte, uit het diensthuis uitgeleid heeft.”* Met dit volk als het enige van alle andere volken heeft Hij Zijn verbond opgericht. Als Mozes in zijn grote toespraak tot het volk terugziet op de afgelegde woestijnreis, dan herinnert hij hen aan de oorsprong ervan. *“U bent een heilig volk”*, zo zegt hij. *“U heeft de Heere, uw God, verkoren, dat u Hem tot een eigendom zou zijn, uit alle volken die op de aardbodem zijn. Was dat soms om uw veelheid of om uw voortreffelijkheid? Nee, zeker niet. Eerder was u het minste en het geringste van alle volken. Nee, maar het was omdat de Heere u liefhad. En opdat Hij zou houden de belofte en de eed die Hij aan uw vaders heeft gezworen.”* [vergelijk Deut. 7].

Sterke woorden! De belofte van Gods zorg voor het volk heeft Hij dus zelfs bevestigd met een eed. Een Goddelijke eed van Hem die niet liegen kan. En die niet terugkomt op Zijn eigen Woord. Maar als Mozes dit alles tot het volk zegt, verbindt hij er nog wel een ander woord aan. Namens de Heere wijst Mozes het volk de weg aan, waarin die beloften vervuld zullen worden. Het is de weg van geloof en gehoorzaamheid. *“Alle geboden die ik u heden gebied, zult u waarnemen om te doen. Opdat u zult leven, en inkomen, en het land beërft dat de Heere aan uw vaders gezworen heeft. En u zult gedenken aan de weg die de Heere, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft. Opdat Hij u verootmoedige, om u te beproeven, om te weten wat in uw hart was, namelijk of u Zijn geboden zou houden – of niet!”* [vergelijk Deut. 8].

Dat laatste is beklemmend: *“... zou houden – of niet!”* Hetzelfde lezen we nu in de Hebreeënbrief. Nu niet zozeer gericht tot Israël in haar volksbestaan, zoals destijds, maar tot de Hebreeën, de christelijke gemeente, overigens hier ook gevormd door Joodse mensen. Maar eenzelfde boodschap klinkt evenzeer tot de gemeente uit de heidenen. Lees 1 Korinthe 10 maar: *“Al deze dingen zijn hun, namelijk Israël, overkomen tot voorbeelden. Ze zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn.”* Zo klinkt het dus: *“Laat ons vrezen...”* Met een ernstige verwijzing naar Psalm 95: *“Heden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet!”* Of zoals wij het zingen: *“Geloofst Zijn heil- en troostrijk Woord. Verhardt u niet, maar laat u leiden...”* Dan alleen zullen we ingaan in de rust.

Ds. J.M.J. Kieviet

In 1930 verschijnt er van de hand van ds. Van der Meiden een brochure over de betekenis van de kinderdoop. Dit naar aanleiding van een preek die hij over dit onderwerp heeft gehouden. Enkele kernpassages uit deze leerzame en Bijbels-evenwichtige brochure laat ik hier volgen. Ook met het oog op alle verwarring en misverstanden in onze tijd. Aan de ene kant: Hoeveel ouders zouden er – ook in onze gemeenten – zijn, die ten onrechte denken dat ze hun kinderen moeten opvoeden vanuit de veronderstelling dat hun kind al een nieuw hart heeft, en alleen nog maar moet antwoorden op het verbond met zijn eigen bekering? Aan de andere kant: Hoeveel ouders zouden er – ook in onze gemeenten – zijn, die ten onrechte totaal voorbijgaan aan de betekenis van de doop in de opvoeding van hun kinderen? Van der Meiden geeft ons in genoemde brochure Bijbels-evenwichtig onderwijs over de doop van ons en onze kinderen! | ds. A.J.T. Ruis

God komt tot een arm kind

Allereerst staat vast, dat ook onze kinderen in Adam verdoemelijk voor God zijn. Dat staat vast; daar zeggen we 'ja' op. Mocht dit maar recht worden beseft. Laten de ouders die de verzegelde heilsbrief hun kinderen willen laten verstaan, hiermee beginnen. Ook de bondskinderen, die gedoopt worden en zijn, die zijn van nature verdoemelijk voor God. Het is dus metterdaad een arm kind, een kind dat in de staat des doods ligt.

Nu komt God tot dat kind. In het verbond en de belofte van het verbond; in de bediening van het sacrament, waardoor de belofte van het verbond betekend en verzegeld wordt. Let wel: de belofte van het verbond, niet de veronderstelde genade. De Schrift zegt: U komt de belofte toe en uw kinderen.

Uitwendige relatie

(...) God heeft recht op ons. De gedoopten dragen het teken van het verbond. De gedoopten staan – ook dat staat vast – in enige uitwendige relatie (betrekking) tot de HEERE. Deze relatie is niet die van een wedergeborene tot een verzoend God, maar van een arme,

dode, vijandige zondaar, die onder een verzegelde belofte gekomen is. Die belofte zegt Wie God in dit opzicht is en Wie Hij naar de belofte zijn zal in Zijn weg. Dat is in de weg van het nieuwe leven, van de inwilgiging van het verbond.

Die uitwendige betrekking is niet alleen maar een naam. De HEERE spreekt van Zijn kinderen, de schapen Zijner weide, enz. (Ps. 95: 7; 74: 1; Deut. 14: 1-2; Ex. 19: 4; Jer. 13: 11; Ezech. 16: 20, 21). Hun was de aanneming tot kinderen enz. (Rom. 9: 4).

Hoe groot was het deel, dat de Heilige Geest tegenstond, dat niet het Israël was, maar het bloed van het Nieuwe Testament onrein achtte (Hand. 7: 52; Rom. 9; 1 Kor. 10; Hebr. 10). Maar het verbond was niet in hun hart. De Zijnen hebben Jezus verworpen (Joh. 1: 11). Dan wordt de uitwendige relatie verbroken en treft de vloek en de wraak van het verbond. Ze hebben een dood geloof, zijn een rank zonder vrucht, discipelen zonder nieuw hart enz.

Wedergeboorte is nodig

(...) Wedergeboorte is dus nodig, zal er van een inwendige, zaligmakende betrekking sprake zijn. Die werkt geen mens, maar de Heilige Geest; Die Geest werkt ook het geloof. De Heere laat de bondelingen duidelijk weten, dat die wedergeboorte, die besnijdenis van het hart noodzakelijk is (Rom. 2: 29; Joh. 3: 7). De HEERE laat echter ook duidelijk weten, dat we Hem alles mogen smeken, pleitend op het verbond (Ps. 81). Wat bij ons onmogelijk is, is mogelijk bij Hem.

Wie tot die inwendige, zaligmakende betrekking komt, komt er uit genade, naar de eeuwige verkiezing, door het wederbarend werk van de Geest. Dat is de vrije genade; zeker! O, erger u er niet aan, maar leer er om smeken, onherboren bondeling, opdat u niet komt tot de verbreking van de uitwendige relatie en dus tot een verzwaren van uw verdoemenis.

(...) Onze slotsom is niet moeilijk. Onze kinderen zijn van nature dood, in Adam verdoemelijk. In het

verbond geboren, gekomen onder uitwendige relatie, leven ze onder verzegelde belofte.

Belijdenis doen

Die belofte zegt, Wie God is en in Zijn weg zijn wil naar Zijn belofte. De verzegelde heilsbrief zegt dat het kind arm is, en God rijk is. Die verzegelde heilsbrief zegt dat het kind de wedergeboorte nodig heeft om tot een inwendige relatie te komen. Die wedergeboorte wordt openbaar zoals we de wind kunnen horen. Waar de wedergeboorte openbaar wordt, waar het nieuwe leven gezien wordt, daar is het bewijs, dat we uit God geboren zijn en tot de zaligmakende betrekking kwamen... En daar hebben we naar te staan. Eerder kunnen wij niet getroost zijn en onze kinderen niet troosten; eerder hebben we, naar de Schrift, geen recht om ze te houden voor kinderen met een besneden hart. Of de kleine kinderen niet wedergeboren kunnen zijn? Gode zij dank, ja! Maar wij hebben ons te houden aan de geopenbaarde dingen. Bij de opvoeding hebben we van het bovenstaande uit te gaan.

Ouders, leerden we onze kinderen zo de heilsbrief verstaan? Verstaan wij zelf, waarop we ja zeggen?

Jongeren, jullie worden geroepen tot het belijden van de Naam des HEEREN. Jullie moeten verstaan, dat God nu allereerst aan jullie vraagt wat jullie met de verzegelde heilsbrief doen. Lees opnieuw, dat er een belofte des verbonds is. Lees opnieuw, dat er een vloek, een wraak van het verbond is. Lees opnieuw, dat jullie moeten komen tot de besnijdenis van het hart. Bedenk, dat het komen moet tot de inwilgiging van het verbond.

Ds. L.H. van der Meiden

Antwoorden van u (1)

Halverwege februari jl stelde ik aan onze geachte lezers enkele vragen, niet vermoedend dat het zoveel pennen en tongen in beweging zou zetten. Voor alle reacties heel hartelijk bedankt! Ik wist wel dat ons blad gelezen werd, maar het is opnieuw weer gebleken! Ik kreeg vele reacties, de meeste via de mail. Ook weet ik dat andere lezers er een gezellige avond mee hebben gehad in het zoeken naar antwoorden. Het wordt nu hoog tijd om op uw reacties in te gaan!

De eerste vraag ging over Jozef die zich bij het bekend maken aan zijn broeders vraagt: Leeft mijn vader nog? Ze hadden het immers steeds over Jakob gehad? Vanwaar dus toch die vraag?

Het viel me al gauw op dat de antwoorden die ik mocht ontvangen zonder uitzondering alle dezelfde richting op wezen. Ik ben daar blij mee. Geestelijk onderwijs ligt er in Gods Woord en dat is ook zo in de zo bekende geschiedenissen van Jozef en dus ook in deze uitroep van Jozef. Iemand schreef: In Genesis 43:27 vraagt Jozef naar de welstand van zijn vader, maar hij doet dit vooralsnog als iemand die de broeders en hun vader niet kent. Hij heeft het over uw vader. Maar nu hij laat weten wie hij is en dan vooral de bloedverwantschap voelt, met name met zijn geliefde vader, nu spreekt hij op intieme wijze over 'mijn' vader. Een andere lezer gaat op dit gedachtespoor verder. Jozef hoort veel over het verdriet van zijn vader. En aangezien zowel vader Jakob als zijn zoon Jozef geestelijke mensen waren, is Jozef verlangend te weten hoe het geestelijk gesteld is met zijn vader. Hij wist immers ook van de wonderlijke dromen waarin de Heere Zich aan Jozef openbaarde en bewaarde die toch diep in zijn hart? Weer een andere lezer voegt eraan toe dat de wonderlijke dromen van Jozef niet de enige, niet de eerste woorden van God tot Jakob waren. Hij was door genade immers de drager van de belofte van heil voor Abraham en zijn zaad?

Jozefs vraag is dus een vraag naar de geestelijke welstand van zijn vader. De Heere heeft Jozef in diepe wegen op de been gehouden en zou Hij dat bij zijn oude vader dan niet gedaan hebben? Jozef verlangde te weten hoe het geestelijk met zijn vader gesteld was.

Kortom, volgens een nog weer andere lezer, uitte Jozef natuurlijk in deze woorden ook zijn natuurlijke liefde tot zijn vader en zijn verlangen hem te ontmoeten, maar dieper nog lag het verlangen naar elkaar vanwege Gods werk in hun beider leven. Een lezer kwam met een persoonlijke ontboezeming van persoonlijk verlangen de Heere toch te mogen kennen als zijn persoonlijke Vader: weet de Heere van mij af? O, zulk een verlangen is niet uit de mens maar van de Heere. En Hij Die

zowel het ene werkt, het verlangen, schenkt op Zijn tijd ook de vervulling.

Ik eindig met een ontroerend antwoord van een volgende lezer, die in dezelfde lijn denkt als zojuist kort getekend. Hoe is het mijn met vader geestelijk gesteld? Heeft God hem niet Israel genoemd? Is hij in de achterliggende jaren wel Israel geweest? Is hij werkzaam geweest voor het Aangezicht van God? Of is hij (Jozef kende ook wel het neerslachtige karakter van zijn vader, dat ook geestelijk zo'n rol kan spelen) misschien terneergeslagen en worstelt hij met Gods weg als een eenzame mus op het dak en verkeert hij als een roerdomp in de woestijn? Is mijn vader Jakob nog wel eens een Israel?

Hier spreekt iemand die zelf geoefend is op de school van het lijden en vele beproevingen. Totdat het Woord des Heeren kwam, vervuld werd, heeft de rede des Heeren, dat beloftewoord, Jozef immers gelouterd en beproefd als zilver? Zie maar Psalm 105 vers 19. En is de beproevingsweg niet het deel van allen die de Heere vrezen?

Als we dit zien verstaan we ook de reactie van vader Jakob op de onverwachte boodschap dat Jozef nog leefde. Eerst is er bij die plotselinge lichtstraal in Jakobs donkere ziel het ongeloof, want zijn hart bezweek. Maar Jozef zond, zoals ook de meerdere Jozef doet, tekenen van Zijn liefde en bewijzen dat hij leeft. Daarop werd de geest van vader Jakob levendig. Het Paaslicht ging op in zijn ziel en dan roept hij als een Israel, staande in de kracht van het geloof, het geloof in de belovende en altijd alles vervullende God, uit: Het is genoeg! Mijn zoon Jozef leeft nog! Ik zal gaan en hem zien, eer ik sterve!

Met dat heerlijke woord en met die overtuigende bewijzen kon hij het doen. Hij beleed als een Israel, een vorst Gods, het geloof in zijn God. Maar Jozef zelf had hij nog niet ontmoet. Herkent u het? Maar Israel trok in het geloof op Egypte aan. De Heere was zo goed voor hem en o wie was hijzelf geweest? Zijn oude hart jubelde van vreugde en zo trok hij Jozef tegemoet. En wie kwam hem onderweg tegemoet? Wat een onbeschrijfelijke vreugde vervulde beider harten. Wie de Heere vindt smaakt dezelfde vreugde. Maar die blijdschap is er ook in

het hart van de Heere. De discipelen waren verblijd toen zij de Heere op die paasdag zagen, maar het hart van de Heere was het meest blij van allen. Vrede zij ulieden.

Tenslotte: toen Jakob zei dat hij nu kon sterven wil dat niets anders zeggen dan dat hij vele jaren geleefd had met iets dat nog opgelost moest worden. Had God nu gesproken of had hij zich alles maar

ingebeeld? In ieder geval maakt God het nu alles goed en daalt Gods vrede in zijn hart. Een hartelijke groet en we hopen de volgende keer verder te gaan.

Ds. K. Hoefnagel

BOEKBESPREKINGEN

Dr. Jaco van der Knijff, Ons psalmboek, Achtergronden en gebruik van het kerkboek van 1773, paperback, 112 blz., € 11,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 4629.

De berijming van 1773 wordt besproken. Het boekje leest gemakkelijk. Wie zich wil verdiepen in achtergronden van de berijming van 1773, in de enige gezangen, in de christelijke gebeden, formulieren en de ziekentroost, kan in dit boekje uitnemend terecht. Een enkel aspect willen we noemen: De auteur pleit ervoor zoveel mogelijk hele Psalmen te zingen in de gezinnen, op de scholen en in de kerken (blz. 106 en 107). Calvijn had een rooster waarbij hij in 25 weken alle Psalmen liet zingen.

Simeon Ashe, Tevredenheid, een hemelse kunst, paperback 143 blz, €14,99, Brevier uitgeverij Kampen, ISBN 978 94 9243 3749

Simeon Ashe, gestorven in 1662 was een puriteinse predikant en lid van de Westminster Synode. Aan de hand van Filippezen 4:11 (Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben) behandelt Ashe de 'kunst' van tevredenheid. Hij beschrijft wat tevredenheid is, hoe we tevreden kunnen zijn, waarom we tevreden moeten zijn en welke troost er is voor een tevreden christen. Ashe beschrijft eerlijk hoe moeilijk de les voor Gods kinderen is om vergenoegd te zijn. Ze moeten dat ook echt leren. Dat vraagt oefening en de auteur maakt duidelijk dat daarbij de werking van de Heilige Geest onmisbaar is. Ds. S.W. Janse, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen schreef een hartelijke aanbeveling in dit boekje. En dat kunnen we alleen maar onderschrijven. Het is een makkelijk leesbaar boekje, vol Bijbels en geestelijk onderwijs.

Dr. Harm Veldman, Martin Luther 1483-1546, Kroniek van Luthers leven en werk in de context van zijn tijd, paperback, 160 blz., € 16,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 4605.

De auteur was docent geschiedenis. In 2009 promoveerde hij op een levensbeschrijving van Hendrick de Cock. Het boekje over Luther ziet er keurig verzorgd uit, bevat veel kleurenillustraties en

beschrijft per jaar bijzondere gebeurtenissen in het leven van Luther. Het boekje bevat veel informatie over Luther en zijn tijdgenoten. Aanbevolen.

A.N.F. Moens, Prikken in perspectief, Vaccinatie in het licht van Gods voorzienigheid, paperback, 128 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 4902.

Dit boekje is een bewerking van een masterscriptie over religieuze bezwaren tegen vaccineren onder bevindelijk- gereformeerden. Theologische en historische achtergronden worden belicht. Bezwaren tegen vaccineren worden besproken en toegelicht. De auteur noemt vier motieven die ten grondslag liggen aan bezwaren tegen vaccineren: het medisch-ethische motief, het theologische motief, het spirituele motief en het cultuurhistorische motief. Op blz. 128 stelt de auteur terecht dat er niet altijd genoeg aandacht is voor de risico's die vaccinatie met zich meebrengt. Ook legt hij de vinger bij de maakbaarheid van de wereld en de manier waarop we omgaan met de natuur en ons eigen lichaam. In de omstandigheden die we nu meemaken draagt het boek veel informatie aan en stof tot bezinning en standpuntbepaling. De opvattingen van H. Bavinck, G.H. Kersten, J. van Genderen en W.H. Velema komen aan de orde. We citeren het slot van het boekje "Hoe wij ook persoonlijk tegen vaccinatie aankijken, uiteindelijk gaat het erom of wij weten met lichaam en ziel geborgen te zijn in Jezus Christus. Want alleen dan zijn we echt veilig, echt beschermd in de ware zin van het woord."

Andrew Fuller, Als het geloof verflauwt, paperback 91 blz, €9,90, Brevier uitgeverij Kampen, ISBN 978 94 9243 3671

Andrew Fuller (1754-1815) was een baptist die behalve de kinderdoop de gereformeerde theologie onderschreef. Spurgeon noemde hem 'de grootste theoloog van zijn eeuw.' Maar hij is ook niet onomstreden. Naar hem werd een bepaalde prediking 'fullerisme' genoemd, dat staat voor de nadruk op de geloofsplicht. Ieder mens heeft de plicht om te geloven. Zowel Spurgeon als Fuller werden door sommigen als (semi)arminianen beschouwd, maar beiden stemden in met de Dordtse Leerregels. In dit boekje gaat Fuller in op de verachtering in de genade. Fuller wijst als oorzaak vooral onbestreden of gekoesterde zonden

aan. Als die onbetreurd op het geweten blijven liggen, verflauwt het gebeds- en geloofsleven en gaat het van kwaad tot erger. In het laatste hoofdstukje gaat Fuller in op het medicijn tegen deze verachtering. 'Ik zou de voorgaande bladzijden niet hebben geschreven, als ik niet gehoopt had dat de inhoud ervan sommigen zouden kunnen helpen om verlost te worden van de dwalingen waarin zij verkeren' (blz 61).

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@
evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

VAN STAVEREN

begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegrafenissen.nl
info@vanstaverenbegrafenissen.nl

Een cursus in vraag- en antwoordvorm geeft de cursist op een prettige manier een beter begrip van de leesstof.

Cursussen Oudvaders.

Doet u ook mee? Studeer thuis in uw eigen tempo.

Edward Fisher - Het merg van het Evangelie
William Guthrie - Des christens groot Interest
John Owen - De Heilige Geest / Op leven en dood

Voor meer cursussen zie onze website
of vraag een gratis brochure aan.

Reijerskoop 251- 2771BK - Boskoop tel. 0118-583025 / 0172-532796

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 6 mei 2021. Kopij graag binnen donderdag 22 april 2021.

Ontmoetingsdag 10 april Rotterdam- Kralingen

We vernamen dat onze 'digitale' ontmoetingsdag door velen direct of op een later tijdstip gevolgd is via de kerktelefoon of via beeld. Het heeft onze verwachtingen overtroffen. Deze dag heeft blijkbaar in een behoefte voorzien. De Heere zegene de gesproken woorden tot eer van Zijn Naam en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk. We hopen en bidden dat er in de toekomst weer fysieke ontmoetingsdagen gehouden kunnen worden. Onderling contact en gesprek is immers heel belangrijk.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand**.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 29,00,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 34,- per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

**HET UITGEVEN
VAN PURITEINSE WERKEN IN
DUITSLAND: EEN ERESCHULD
VOOR NEDERLAND**

Schenk eens een goed boek tijdens
uw vakantie in een Duitstalig land.

Zie onze website www.svvhed.org voor
informatie of een presentatie.

Voor giften aan de
St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht:
NL35 ABNA 0548 9879 20

Unieke begeleiding
bij autisme

**Op zoek naar levensbegeleiding
voor uzelf of uw kind?**

Welcura biedt (woon-)begeleiding bij
autisme voor jong en oud.

Kijk voor meer informatie op
welcura.nl

**Wij zoeken nieuwe collega's!
Bezoek onze website voor alle vacatures.**

**UW ADVERTENTIE
IN *KLEUR*?***

Neem contact
op met de
administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.